

Vlada RS je sprejela Uredbo o mejnih vrednostih svetlobnega onesnaževanja

SPOROČILO ZA JAVNOST

Ljubljana, 30.8.2007

Danes je vlada Republike Slovenije sprejela Uredbo o mejnih vrednostih svetlobnega onesnaževanja. Svetlobno onesnaževanje je v Sloveniji v zadnjih 15 letih izjemno hitro naraščalo, zato je bilo nujno upoštevati argumente naravovarstvenih organizacij, ki so si 12 let prizadevale za sprejetje ustrezne regulative.

Nova uredba naj bi imela veliko pozitivnih učinkov. Za veliko večino svetilk prepoveduje svetenje nad vodoravnico v vesolje in zahteva uporabo popolnoma zasenčenih svetilk. Svetenje nad vodoravnico je namreč glavni vzrok svetlobnega onesnaženja. Zasenčene svetilke manj bleščijo, kar bo izboljšalo varnost v cestnem prometu ter povečalo vidljivost. Manj bleščanja bodo izjemno veseli starejši občani, le te zaradi naravnih pojavov staranja bleščanje močno moti in ovira.

Uredba omejuje svetenje v bivalne prostore. V svetu je bilo izvedenih več raziskav, ki kažejo na povečanje pojavnosti rakavih obolenj, če so med spanjem ljudje ali živali izpostavljeni umetni svetlobi. Svetloba v nočnem času zmanjša tvorjenje hormona melatonina, melatonin pa je eden od pomembnih antioksidantov, ki ščiti pred rakavimi obolenji. Kaj bo to pomenilo v zdravstvenem smislu je težko oceniti, vsekakor pa bo zadovoljstvo državljanov večje, če bodo ulice lepo osvetljene, manj pa bo svetenja v spalnice in bivalne prostore.

Uredba zahteva zmanjšanje porabe energije za javno razsvetljavo, kar pomeni, da bodo občine morale skrbeti za racionalno rabo energije. Osvetljevalo naj bi se tam kjer je potrebno, v količini, ki je potrebna in v tistem času, ko svetlobo rabimo. Sredi noči, ko ni več prometa, se bodo nivoji osvetljenosti lahko znižali.

Objekti kulturne dediščine, med njimi je veliko cerkva, bodo osvetljeni z nižjimi nivoji. Na tem področju pozdravljamo prizadevanje in sodelovanje Rimskokatoliške cerkve pri ohranjanju narave in okolja.

Uporaba velikega števila popolnoma zasenčenih svetilk bo ugodno vplivala na številne nočno aktivne živalske vrste, med njimi so posebej ogrožene žuželke in netopirji. S tem uredba prispeva k ohranjanju biodiverzitete, kar je eden od izjemno pomembnih ciljev EU.

V 2 milijonski Sloveniji pričakujemo, da bo s pomočjo uredbe v 10 letih, ko se bo razsvetljava postopoma prilagodila zahtevam iz uredbe, mogoče prihraniti celo okoli 10 milijonov evrov električne energije letno. Ustrezno temu naj bi se zmanjšali tudi izpusti toplogrednih plinov, kar je vsekakor prispevek k zmanjšanju vpliva klimatskih sprememb.

Danes velika večina državljanov ne vidi Rimske ceste izpred svojega doma. Uredba bo z odpravo svetenja v vesolje omogočila, da se ohrani zvezdno nebo in da se občudovanje naše širše domovine – vesolja, omogoči tudi našim otrokom in vnukom ter nenazadnje vsem sedanjim in bodočim profesionalnim in amaterskim astronomom.

Uredba je rezultat sicer zahtevnih in uspešnih usklajevanj Ministrstva za okolje in prostor s Službo vlade RS za razvoj, številnimi vladnimi resorji, strokovnjaki za razsvetljavo in naravovarstveniki. Uredba pomeni pomemben prispevek povečanju kakovosti življenja ljudi v nočnem času in pozitivno vpliva na varovanje okolja in narave. Slovenija se z sprejetjem uredbe uvršča med vodilne države EU in je lahko zgled številnim državam, ki področja še nimajo zakonsko urejenega.

O tej priložnosti se zahvaljujemo ministru za okolje in prostor dr. Janezu Podobniku, ministru za razvoj dr. Žigi Turku, g. Marku Hrenu iz SVR, g. Dušanu Janezu Gačniku in mag. Radovanu Tavzesu iz Ministrstva za okolje in prostor, pristojnim resorjem, vladi RS, poslancema DZ mag. Tomažu Štebetu in g. Samu Bevku in vsem, ki so prispevali k temu, da se je dolgo in naporno usklajevanje zaključilo z ustreznimi rešitvami.

Pričakujemo, da bo lahko pravkar sprejeta uredba služila kot pomoč in zgled marsikateri državi v EU, zato bo med drugim predstavljena tudi na 7. Evropskem simpoziju za zaščito nočnega neba, ki bo 5. in 6. oktobra 2007 na Bledu. Več informacij o tej zelo pomembni mednarodni konferenci si lahko ogledate na spletni strani www.darksky2007.si, več o svetlobnem onesnaženju pa na www.temnonebo.org.

za koalicijo naravovarstvenih organizacij Temno nebo Slovenije

Andrej Mohar
Herman Mikuž
Prof. dr. Tomaž Zwitter
Dr. Tomi Trilar